C/2024/4053

12.7.2024

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Sodelovanje mladih iz EU in Združenega kraljestva

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2024/4053)

Poročevalec: **Cillian LOHAN**

Svetovalec	Maurizio CUTTIN
Sklep plenarne skupščine	21.9.2023
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika
Pristojnost	strokovna skupina za zunanje odnose
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	3.4.2024
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	24.4.2024
Plenarno zasedanje št.	587
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	154/2/1

1 Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je kot evropska hiša civilne družbe prepričan, da so organizacije civilne družbe v EU in Združenem kraljestvu tiste, ki lahko najbolje podprejo in olajšajo sodelovanje mladih v EU in Združenem kraljestvu. V skladu z navedbami v tem mnenju na lastno pobudo je pripravljen odigrati svojo vlogo.

Mobilnost mladih

1.2 Spremembe ureditve glede mobilnosti med Združenim kraljestvom in EU, ki jih je povzročil brexit, so nesorazmerno prizadele mlade, zato EESO predvsem poziva Evropsko komisijo, naj se pri vladi Združenega kraljestva pozanima o možnosti pogajanj o ambicioznem partnerstvu za mobilnost mladih med EU in to državo. V okviru tega partnerstva bi se določili pogoji za vstop in bivanje za namene, kot so raziskave, študij, usposabljanje in programi izmenjave mladih.

1.3 EESO poleg tega poziva Komisijo, naj okrepi pogajanja z Združenim kraljestvom o popolni ponovni vključitvi te države v program Erasmus+, ki jo uradno podpirata Evropski mladinski forum ([1]) in britanski mladinski svet British Youth Council ([2]), pa tudi številne druge mladinske organizacije civilne družbe v Združenem kraljestvu ([3]) in EU.

([1]) https://www.youthforum.org/files/231207-PP-Erasmus.pdf.

([2]) https://www.byc.org.uk/uk-young-ambassadors/2024/advocating-for-erasmus-in-parliament-and-beyond. [Opomba: Glede na negotovost, ki jo je povzročila napoved insolventnosti British Youth Council v četrtek, 21. marca 2024 (glej točko 3.2), se zaenkrat ohranijo vse omembe te organizacije v tem dokumentu, dokler bo ta obstajala. V primeru popolnega propada pravne osebe se omemba British Youth Council razume kot sklicevanje na izvoljeno skupino mednarodnih mladih ambasadorjev Združenega kraljestva (UK Young Ambassadors) in strukturo, ki jo bo nasledila.]

([3]) https://1.yem.org.uk/embrace-erasmus.

1.4 EESO poziva Komisijo, naj potrdi, da so Združenemu kraljestvu odprta vrata za začetek pogajanj o njegovi ponovni vključitvi v program Ustvarjalna Evropa. Prav tako spodbuja Komisijo, naj v diplomatskih stikih z Združenim kraljestvom aktivno namenja pozornost vprašanju medkulturnega učenja.

1.5 Glede na to, da je imel brexit zelo negativne kulturne in ekonomske posledice za potujoče umetnike ([4]) in s tem tudi kulturne odnose med EU in Združenim kraljestvom ter da je bilo to vprašanje obravnavano v odboru za evropske zadeve zgornjega doma britanskega parlamenta ([5]) in na nedavnih srečanjih parlamentarne skupščine EU in Združenega kraljestva ([6]), EESO spodbuja Komisijo, naj proaktivno začne pogovore z Združenim kraljestvom glede ovir za mobilnost poklicnih ustvarjalcev, po možnosti tudi z vzajemno odpravo vizumov za kreativni sektor ali izvzetjem kulture iz sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom.

1.6 Velik upad šolskih izletov med Združenim kraljestvom in EU ([7]) je imel izjemno negativne kulturne in gospodarske posledice na obeh straneh Rokavskega preliva, zato EESO poziva Komisijo, naj se z vlado Združenega kraljestva pogaja o vzajemnih potovalnih aranžmajih za šolske ekskurzije. Med drugim bi bilo treba uvesti program za potovanja šolskih skupin, ki bi omogočal organizirane šolske izlete učencev in dijakov ter druge obiske mladih v Združenem kraljestvu ali v EU brez osebnega potnega lista. Pozitiven prvi korak je bila odločitev, sprejeta 28. decembra 2023, v skladu s katero lahko francoski državljani in državljani EU, ki obiskujejo šolo v Franciji, na jezikovni tečaj v Združeno kraljestvo potujejo zgolj z osebno izkaznico in jim ni treba zaprositi za drag vizum ([8]).

Strukturirano sodelovanje

1.7 EESO poziva Komisijo, naj po vzoru pobude EU o mladinskem odboru za mednarodna partnerstva ([9]) z Združenim kraljestvom začne pogovore o vzpostavitvi vzajemnih svetovalnih struktur za mlade v okviru diplomatskih misij obeh strani.

1.8 EESO odločno podpira vzpostavitev strukturiranega sodelovanja med EU, organi iz Združenega kraljestva na centralni in decentralizirani ravni, v katero bodo močno vključeni mladi in bo zajelo tako področje mladinskega dela kot neformalnega učenja, da bi okrepili civilnodružbeni dialog in sodelovanje na področju mladih.

1.9 EESO močno priporoča, naj se na obeh straneh poskrbi za strukturirano vključevanje mladih v obstoječe strukture sodelovanja. Strukturirano in redno vključevanje mladinskega sektorja iz Združenega kraljestva bi bilo treba omogočiti, spodbujati in ustrezno financirati, na primer v okviru letnega dogodka EESO za mlade Vaša Evropa, vaš glas ([10]), letnega dogodka Evropskega parlamenta za mlade *LevelUp!* ([11]) in srečanj njegove Evropske prireditve za mlade ([12]), procesa mladinskega dialoga EU ([13]) in podobnih pobud.

1.10 EU in Združeno kraljestvo bi morala skupaj razmisliti o vzpostavitvi in financiranju dvostranskega mladinskega usklajevalnega foruma, ki bi ga med drugim sestavljali predstavniki Evropskega mladinskega foruma ([14]), britanskega mladinskega sveta British Youth Council ([15]), škotske mladinske organizacije Young Scot ([16]), mladinskega foruma Severne Irske Northern Ireland Youth Forum ([17]) in organizacije Urdd ([18]), v okviru katerega bi potekal stalni dialog o najbolj perečih vprašanjih glede odnosov med EU in Združenim kraljestvom na področju mladih. Te akterje bi moral EESO upoštevati v okviru priprave mnenj pri izvajanju mladinskega testa EU.

([4]) https://www.theguardian.com/politics/2023/aug/22/music-industry-workers-no-work-in-eu-since-brexit.
([5]) https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9658/.
([6]) https://www.europarl.europa.eu/delegations/sl/d-uk/activities/inter-parliamentary.
([7]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/749799/EPRS_ATA(2023)749799_EN.pdf.
([8]) https://www.lemonde.fr/en/france/article/2023/12/28/uk-lifts-brexit-obstacles-for-french-students-and-schoolchildren_6382995_7.html.
([9]) https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-sounding-board_en#current-youth-sounding-board.
([10]) https://www.eesc.europa.eu/sl/initiatives/your-europe-your-say.
([11]) https://youth.europa.eu/news/join-us-level-i-care-i-vote_sl.
([12]) https://european-youth-event.europarl.europa.eu/sl/previous-editions.
([13]) https://youth.europa.eu/get-involved/eu-youth-dialogue/previous-eu-youth-dialogue-consultations_sl.
([14]) https://www.youthforum.org/.
([15]) https://nya.org.uk/byc/.
([16]) https://young.scot/.
([17]) https://niyf.org/.
([18]) https://www.urdd.cymru/en/.

1.11 Mladinski sektor ni zastopan niti v notranji svetovalni skupini EU niti notranji svetovalni skupini Združenega kraljestva, ki delujeta v okviru sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom. Zato EESO poziva Komisijo, naj olajša polno in dejavno udeležbo predstavnikov mladinskega sektorja EU ter odpravi vse finančne ovire za njihovo sodelovanje v notranji svetovalni skupini EU. Komisijo tudi poziva, naj stopi v stik z Združenim kraljestvom in ga spodbudi k olajšanju sodelovanja mladinskega sektorja v svoji notranji svetovalni skupini. Upoštevanje glasu mladih v tem organu je bistveno za njegov dolgoročen obstoj kot strukture za spodbujanje dvostranskih odnosov.

1.12 EESO pozdravlja projekt organizacije *British Council EU/UK Youth Stronger Together* ([19]) (Mladi iz EU in Združenega kraljestva – Skupaj močnejši), ki mladim v starostni skupini od 15 do 30 let iz EU in Združenega kraljestva nudi možnosti za povezovanje in sodelovanje. Meni, da bi moral ta projekt služiti kot odličen primer najboljše prakse za spodbujanje prihodnjih dvostranskih pobud mladih med EU in Združenim kraljestvom za povezovanje, opolnomočenje in usposabljanje mladih.

Druge oblike udejstvovanja mladih

1.13 EESO priporoča, da se pripravi popis možnosti za mlade. To bi lahko bilo zelo koristno pri krepitvi zmogljivosti za seznanjanje mladih o praktičnih možnostih, ki so jim na voljo. Jasno bi bilo treba opredeliti poklicne poti ter mlade opremiti s strokovnim znanjem v šolah, zadrugah in v okviru poklicnega svetovanja. Med drugim bi morali pripraviti program vajeništev, na primer v kmetijstvu, ki bi temeljil na primerih najboljše prakse ([20]).

1.14 EESO poziva k vzpostavitvi centraliziranega in dostopnega informacijskega centra za mlade podjetnike, ki zaradi novih strogih pravil glede pretoka blaga in storitev prek Rokavski preliv in negotovosti glede dostopa do trga še vedno čutijo posledice brexita.

1.15 EESO priporoča boljše strukturirano vzajemno učenje, ki je koristno za organizacije civilne družbe, hkrati pa bi ta model lahko posnemale tudi lokalne oblasti in vladne službe. Čeprav v Walesu povezave z mrežami EU na splošno ostajajo, jih je treba okrepiti ter poskrbeti za ohranitev čezmejne izmenjave znanja. Pozitiven primer je, da valižanski predstavnik predseduje forumu mladih na podeželju, ki deluje na ravni EU. Vendar se skupine mladih kmetov zdaj ne morejo več vključiti v CEJA ([21]). Izjema je NFU Next Generation ([22]), ki zastopa Anglijo in Wales.

Prebivalna shema za državljane EU in mladi

1.16 Postopki prebivalne sheme za državljane EU (EUSS) so imeli neželene posledice tudi za mlade. Za vsakega otroka je potrebna posebna prijava EUSS, ki jo običajno vložijo starši. V nekaterih primerih iz različnih razlogov ta zahteva ni bila izpolnjena, kar je imelo resne posledice za otroke. Tem posledicam bi se bilo mogoče izogniti ali jih ublažiti z uporabniku prijaznejšimi navodili in po možnosti s kampanjo ozaveščanja.

1.17 V Združenem kraljestvu in nekaterih državah članicah EU še vedno prihaja do zapletov v zvezi s to shemo, ki imajo lahko posledice za otroke in mlade. Zagovorniške organizacije opozarjajo, da bi v Združenem kraljestvu utegnilo priti do podobnih posledic kot v zadevi Windrush. V izključno digitalnem sistemu se namreč lahko zgodi, da otroci iz nekaterih ranljivih skupin ne bodo registrirani. Potrebna sta fizična podpora in 24-urna telefonska številka za pomoč.

1.18 V EU podatki še vedno niso posodobljeni, zlasti kar zadeva vloge za dovoljenje za prebivanje kot dokazilo o statusu v okviru sporazuma o izstopu v državah z deklarativnimi sistemi. Zato trenutno ni mogoče predvideti, koliko otrok in mladih bi lahko v prihodnosti naletelo na težave pri dokazovanju svojega statusa. V nekaterih državah obstaja celo negotovost glede registracije otrok ali glede tega, ali potrebujejo dovoljenje za prebivanje in kako ga pridobiti. V nekaterih državah prihaja do težav tudi v zvezi z združitvijo družin. Javnih sredstev za ozaveščanje in podporo bodisi ni bodisi se postopno ukinjajo, klub temu da je takih primerov vse več in so vse bolj zapleteni.

([19]) https://www.britishcouncil.be/programmes/education/stronger-together.
([20]) https://www.wwf.org.uk/wales/land-of-our-future.
([21]) https://www.ceja.eu/home.
([22]) https://www.ceja.eu/who-we-are/people.

1.19 EESO zato poziva Komisijo, naj skupaj z Združenim kraljestvom znova preuči možnost izdaje fizičnih dokumentov in naj ohrani financiranje, da bodo družbene skupine, zagovorniške organizacije in javni organi lahko nudili podporo, dokler se bodo tovrstni primeri pojavljali. EESO pozdravlja novico, da bo pobuda *British in Europe* v okviru programa Državljani, enakost, pravice in vrednote ([23]) Evropske komisije v naslednjih dvajsetih mesecih prejemala sredstva za projekt krepitve zmogljivosti in ozaveščanja, ki ga izvajajo skupine v enajstih državah članicah EU, vendar hkrati opozarja, da bo tudi v državah članicah EU financiranje potrebno, dokler se bodo pojavljali tovrstni primeri.

Posebne razmere na Severnem Irskem

1.20 Ker primanjkuje finančnih sredstev ter se pri njihovem dodeljevanju ne upoštevata usklajen pristop in lokalno strokovno znanje, poleg tega pa prihaja do finančnih rezov, mladinske in druge družbene skupine ne prejemajo financiranja. Sredstva iz Evropskega socialnega sklada (ESS) so na primer razdeljevali lokalni organi na podlagi lokalnih izkušenj. To se je izkazalo za trden in zanesljiv model financiranja za skupine, kot je severnoirska organizacija Disability Action ([24]). Te pobude se zdaj ukinjajo. Vse to dodatno ogroža mir na Severnem Irskem. EESO je zato trdno prepričan, da bi bilo treba ta vprašanja nujno obravnavati, da bi preprečili, da bi mladi podporo na ravni skupnosti iskali drugje, tudi pri paravojaških organizacijah.

1.21 EESO poziva EU, naj skupaj z vladama Združenega kraljestva in Irske ter izvršilno oblastjo Severne Irske ozavešča o misiji čezmejnega programa PEACE PLUS, ki podpira mir in blaginjo na Severnem Irskem in na obmejnih območjih na Irskem. V zvezi s tem se morajo vse strani zavedati krhkosti miru na Severnem Irskem, zato je podpora EU programu PEACE PLUS še pomembnejša. Vloge, ki jo je imela EU pri podpori tega miru, ni mogoče podcenjevati. EESO zato poziva vse deležnike, naj proaktivno promovirajo prednosti programa PEACE PLUS ter v mladim dostopnem in razumljivem jeziku obveščajo o obsežnih možnostih financiranja tega programa.

2 **Ozadje**

2.1 Politični odnosi med EU in Združenim kraljestvom so se po sprejetju sporazuma o izstopu med EU in Združenim kraljestvom, sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom ter Windsorskega okvira znatno izboljšali. Na ravni civilne družbe so odnosi ostali trdni in prijateljski ter temeljijo na zaupanju in sodelovanju.

2.2 Ta dinamika se odraža v izjemno dobrih odnosih med EESO in organizacijami civilne družbe v Združenem kraljestvu od leta 2021, ki so privedli do podpisa memorandumov o soglasju EESO z združenjem organizacij civilne družbe v Združenem kraljestvu Civil Society Alliance, nato pa še s škotskim svetovalnim forumom o Evropi Scottish Advisory Forum on Europe. Odraža se tudi v obiskih v Londonu, Edinburgu, Belfastu in Cardiffu v okviru priprave tega mnenja na lastno pobudo in informativnega poročila o izvajanju sporazumu o izstopu Združenega kraljestva iz EU ([25]) leta 2023 ter drugih uradnih in neformalnih srečanjih med člani EESO in organizacijami civilne družbe Združenega kraljestva. EESO je razvil tudi zelo dobre odnose s predstavniki misije Združenega kraljestva pri EU, Škotske hiše, Valižanske hiše in Urada izvršnega organa Severne Irske v Bruslju.

2.3 Za spremljanje izvajanja sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom ter Windsorskega okvira so vzpostavljene najpomembnejše strukture, vendar pa v njih niso zastopani mladi. Ugotovljen je bil širši problem glede regionalne zastopanosti in sredstev za lažje sodelovanje v teh strukturah (zlasti notranjih svetovalnih skupinah).

([23]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en.
([24]) https://www.disabilityaction.org/.
([25]) https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/information-reports/implementation-eu-uk-withdrawal-agreement-including-protocol-ireland-and-northern-ireland.

3 **Posebne ugotovitve**

3.1 Najpomembnejše vprašanje, ki vpliva na odnose med EU in Združenim kraljestvom na področju mladih, izhaja iz odločitve Združenega kraljestva, da izstopi iz programa Erasmus+. Po mnenju glavnih deležnikov gospodarstva, delojemalcev in tretjega sektorja ponovna vključitev v program Erasmus+ ne bi smela vplivati na program Turing Združenega kraljestva, valižanski program Taith in podobne sheme Združenega kraljestva o mobilnosti po brexitu, ki so precej ožje in manj financirane ter zato ne nadomeščajo programa Erasmus+, temveč bi ga lahko dopolnjevale.

3.2 Čeprav si je Združeno kraljestvo prizadevalo za izvajanje alternativnih modelov programa Erasmus+, tudi na nacionalni in decentralizirani ravni, predstavniki mladinskega sektorja trdijo, da jih ni mogoče primerjati z možnostmi za prostovoljno mobilnost mladih in neformalno učenje ali s financiranjem, ki jih je mladim iz Združenega kraljestvu nudil program Erasmus+. V okviru programa Erasmus+ so mladinske organizacije civilne družbe letno prejemale znatno strukturno in projektno financiranje za neformalne izmenjave in izvajanje drugih dejavnosti (leta 2020 je bilo na primer 201 organizaciji dodeljenih skupno skoraj 7 milijonov EUR), poznejši program Turing (namenjen izključno mobilnosti študentov) pa je mladinskim organizacijam civilne družbe, ki so bile prej odvisne od programa Erasmus+, povzročil finančno vrzel. Med temi organizacijami je tudi British Youth Council (nacionalni mladinski svet Združenega kraljestva), ki je takoj po brexitu zabeležil 40-odstotno zmanjšanje letnega proračuna in zaradi izgube dostopa do programa Erasmus+ v celoti ostal brez sredstev za mednarodne dejavnosti. Izguba tega toka financiranja in pomanjkanje ustrezne dolgoročne nadomestitve naj bi deloma prispevala k napovedi insolventnosti te organizacije v četrtek, 21. marca 2024. Poudarjajo tudi težke finančne razmere, s katerimi se sooča mladinski sektor Združenega kraljestva, saj se nacionalni mladinski svet, ki je eden najstarejših in najvidnejših v Evropi, sooča s tveganjem popolnega zloma po 75 letih služenja mladim.

3.3 Po izstopu iz programa Erasmus+ sta bila razvita dva nadomestna programa, in sicer program Turing za celotno Združeno kraljestvo in program Taith za Wales. Izkušnje z obema so pokazale, da ne ponujata enakih možnosti kot Erasmus+ in delujeta z manjšim proračunom. Program Taith, v katerem sodeluje sorazmerno večji delež mladih, je dober primer za to, kako izboljšati dostopnost sredstev v okviru programa Erasmus+, kar je vprašanje, ki ga neprestano poudarjajo mnogi deležniki EU. Uporabili bi lahko tudi izkušnje z valižanskim zakonom o dobrobiti prihodnjih generacij (*Wellbeing of Future Generations Act*) iz leta 2015 ([26]), v skladu s katerim morajo javni organi v Walesu preučiti dolgoročne posledice svojih odločitev in bi ga lahko primerjali z mladinskim testom EU. Pri tem velja omeniti, da je Wales imenoval tudi posebnega komisarja za prihodnje generacije ([27]).

3.4 Ugotovljeno je bilo, da se Erasmus+ dojema kot sklad za privilegirane, ki je mnogim nedostopen, ima zapletene postopke prijave in nima kontaktne osebe, ki bi odgovarjala na temeljna vprašanja med postopkom prijave. To morda ne drži v celoti, vendar je ta vprašanja treba obravnavati, zlasti glede na učinkovitost valižanskega programa Taith.

3.5 EU bi morala olajšati ponovno sodelovanje mladih Britancev v programih, med drugim tistih na področju prostovoljstva in neformalnega učenja, kot je Erasmus+, po možnosti v okviru sofinanciranja z zainteresiranimi partnerji iz Združenega kraljestva, dokler se ne bo prihodnja vlada Združenega kraljestva ponovno pridružila programu. Enako bi lahko v svojih sedanjih programih storilo Združeno kraljestvo za mlade iz EU.

3.6 Mladinske organizacije civilne družbe v Združenem kraljestvu obžalujejo odločitev Združenega kraljestva, da izstopi iz programa Erasmus+. Menijo, da se je s tem ne le ukinil dostop mladinskega sektorja države do pomembnega financiranja, temveč tudi onemogočila udeležba v priznanih shemah, kot sta Evropska solidarnostna enota in konferenca mladinskega dialoga EU, v katerih je bilo Združeno kraljestvo nekoč močno prisotno.

3.7 Mladinske organizacije civilne družbe iz Združenega kraljestva si ne želijo le vrnitve programa Erasmus+, temveč tudi njegovo večjo dostopnost in učinkovitost. To bi bilo mogoče doseči, če bi bil tako kot program Taith bolje prilagojen geografskim posebnostim in bi ga upravljali akterji na lokalni ravni.

([26]) https://www.futuregenerations.wales/about-us/future-generations-act/.
([27]) https://www.futuregenerations.wales/.

3.8 Mladinske organizacije civilne družbe si tudi na splošno želijo boljšega promoviranja komponent programa neformalnega izobraževanja, da zaradi premajhnega spodbujanja teh komponent s strani Komisije ne bi nastal napačen vtis, da je program dostopen le študentom in dijakom iz srednjega razreda.

3.9 Glede na to, da je med letoma 2014 in 2018 ([28]) 376 kulturnih in ustvarjalnih organizacij s sedežem v Združenem kraljestvu prejelo skupaj 89,5 milijona EUR sredstev, je izstop Združenega kraljestva iz programa Ustvarjalna Evropa znatno okrnil odnose med EU in Združenim kraljestvom ter njenimi decentraliziranimi upravami na področju kulture ([29]).

3.10 Za večjo učinkovitost skupne notranje svetovalne skupine EU-Združeno kraljestvo in foruma civilne družbe ter njuno splošno reprezentativnost je potrebno močnejše strukturno sodelovanje mladinskih organizacij civilne družbe iz decentraliziranih regij Združenega kraljestva.

3.11 V strategiji EU za mlade ([30]) je zapisano: „Države članice bi mlade in druge zainteresirane strani morale spodbujati, da z izrabo celotnega potenciala financiranja EU oblikujejo skupne pobude, na primer na področju izobraževanja, zaposlovanja, digitalnem področju, področju športa, trajnosti in mednarodnega sodelovanja.“ Ta del nove strategije EU za mlade bi bil lahko podlaga za oblikovanje skupnih mladinskih pobud EU in Združenega kraljestva.

3.12 Sklad Združenega kraljestva za skupno blaginjo (UKSPF) sedaj nadomešča evropske strukturne in investicijske sklade in obsega 2,6 milijarde GBP. Vendar pa ga ni mogoče primerjati s financiranjem iz Evropskega sklada za regionalni razvoj ali Evropskega socialnega sklada (do katerih Severna Irska zaradi izstopa Združenega kraljestva iz EU nima več dostopa), v okviru katerih se programi razvijajo v partnerstvu z lokalnimi oblastmi, ki so neposredno seznanjene z dejanskimi razmerami na terenu. Programi v okviru UKSPF se ne razvijajo v sodelovanju z lokalnimi organi, kar lahko negativno vpliva na reševanje lokalnih vprašanj.

3.13 Pobude, kot sta PEACE PLUS in mladinski forum Shared Island Youth Forum, so bile ključnega pomena za ohranjanje stabilnosti na Severnem Irskem, saj so financirale civilnodružbene skupine in mladinske organizacije. Vendar so na Severnem Irskem kljub tem shemam poročali o povečani dejavnosti paravojaških skupin ([31]), razlog za to pa je zapostavljenost, ki jo čuti tamkajšnja mladina, zlasti na ravni skupnosti. To je nedavno poudaril tudi odbor za zadeve Severne Irske v parlamentu Združenega kraljestva, ([32]) ta občutek pa je bilo mogoče razbrati tudi iz interakcij EESO s ključnimi severnoirskimi deležniki in rezultatov anket, opravljenih za to mnenje.

3.14 Zaradi posebnih razmer na Severnem Irskem so vprašanja v zvezi s pravicami še posebej občutljiva. To bi bilo mogoče najprimerneje obravnavati z ustanovitvijo podskupine za pravice v okviru skupne posvetovalne delovne skupine Združenega kraljestva in EU. V tem okviru bi lahko obravnavali pomisleke v zvezi z ohranjanjem pravic iz Velikonočnega sporazuma.

V Bruslju, 24. aprila 2024

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE

([28]) https://www.ietm.org/en/node/11501.
([29]) https://multimedia.europarl.europa.eu/sl/webstreaming/cult-committee-meeting_20240124-1430-COMMITTEE-CULT.
([30]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/?uri=CELEX:52018DC0269.
([31]) https://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/paramilitaries-grooming-young-and-preying-on-single-mothers-report-finds/a23525029.html.
([32]) https://publications.parliament.uk/pa/cm5804/cmselect/cmniaf/43/report.html.